

ВПЛИВ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЕРОТИЧНОГО КОДУ НА ПОВЕДІНКУ ЖІНКИ

Зозуль Т. В.

Полтавський інститут бізнесу МНТУ ПВНЗ

tamilazozul@gmail.com

Сексуальність не може бути оцінена тільки з точки зору етики, релігійних, метафізичних або трансцендентних цінностей, вона виступає, скоріше, як достатньо автономна, відносно незалежна частина людського життя. Для Homo Sapiens характерно відокремлення сексуальності від репродуктивної функції. Так, еротичну поведінку людини формують різні системи: репродуктивна, соціально-етична, і, власне, сексуальна. На основі взаємодії окремих компонентів цих трьох систем створюється специфічна нейро-психологічна конфігурація – індивідуальний еротичний код.

Розширення професійного інтересу до сексуальності та важливість поглибленого усвідомлення впливу сексуальності на життя людини, обумовлюють створення певної типології еротичної поведінки. Виокремлення певних типів індивідуального еротичного коду (ІЕК) засновано на дослідженні різних стратегій статевого відбору чоловіків і жінок. Визначено типи індивідуального еротичного коду чоловіків та жінок (на основі концепції про архетипи), ІЕК названі іменами давньогрецьких богів: Зевс, Аполлон, Гермес, Арес, Гефест, Діоніс, Гадес, та богинь: Артеміда, Афіна, Гестія, Гера, Деметра, Персефона, Афродіта.

Певні типи ІЕК створюють підґрунтя для більшої або меншої сумісності у сексуальній взаємодії пари і дозволяють застосовувати діагностику при наявності сексуальних проблем як в окремих індивідів, так і у психотерапії пар. Разом із тим даний психологічний феномен є не вивченим та потребує як теоретичного переосмислення, так і розробки методичних засобів його осягнення, що і засвідчує актуальність даної наукової проблеми.

Мета даної публікації – проаналізувати особливості індивідуального еротичного коду жінок.

Визначальною відмінністю індивідуального еротичного коду особистості від сексуального сценарію, виступає те, що індивідуальний еротичний код має трирівневу площину формування – символічну, поведінкову та семантичну (Седих К., Зозуль Т. [1]).

Індивідуальний еротичний код – це алгоритм еротичної поведінки індивіда, зафіксований як послідовність прояву власних реакцій та реакцій «ідеального партнера», з метою реалізації певного сексуального завдання. Цей алгоритм надає кожному індивіду можливість кодування еротичної поведінки за допомогою послідовності обміну еротичними сигналами та співставлення їх із *Образом «ідеального»* партнера (Седих К., Зозуль Т. [1]). Так, індивід

засвоює загальний для всіх *Homo Sapiens* *видовий сексуальний код*; *культурно-еротичний код* (специфічна мова жестів, слів, наративів, ритуал залицяння специфічні для даного суспільства) і створює на цій основі *власну мову еротичної комунікації* (слова, погляди, жести, дотики, поведінка).

Ми виділяємо наступні характеристики типу ІЕК: внутрішні установки, міжособистісні контакти, сексуальна активність (потенція), мотивація та ідеї про сексуальність, стратегія поведінки, еротичний процес та естетика. В процесі реалізації еротичного коду нами виокремлено *п'ять основних етапів поведінки*: виникнення еротичного імпульсу, залицяння, еротичний процес, поведінка у зв'язку з вагітністю, розставання та турбота про потомство.

Такі характеристики ІЕК як сексуальна активність (потенція), мотивація та інші, тісно пов'язані з біохімічними процесами дофамінового обміну, який забезпечує суб'єктивне переживання насолоди людиною. Взаємодія між цими психологічними, біологічними та хімічними системами і породжує Задоволення – процес, а не стан.

Опрацювання сучасних досліджень та ідей, підводить нас до думки про суттєву різницю між чоловічою та жіночою сексуальністю. І якщо чоловіча сексуальність більше лінійно пов'язана із ланцюжком: «статевий акт – задоволення – оргазм», то із жіночою сексуальністю – виникає багато питань. Так, жіноча сексуальність не передбачає такого прямого зв'язку між статевим актом і отриманням задоволення, включає більш складно організований процес отримання задоволення, що визначається типом індивідуально-еротичного коду жінки.

Це добре описано в *теорії подвійного контролю* Дж. Бенкрофта і Е. Янсена [11]. Згідно їх поглядів, сексуальна реакція виникає на базі взаємодії гальмівних механізмів та механізмів збудження центральної нервової системи і вегетативної нервової системи, які незалежні одна від одної. Різні люди володіють неоднаковими схильностями як до збудження (*система SES*), так і до гальмування сексуальної реакції (*система SIS*). За допомогою моделі подвійного контролю можна визначити: *схильність до сексуального збудження*, *схильність до гальмування*, *що викликані страхом невдачі* (наприклад, нездатність чоловіка підтримувати ерекцію) та *схильність, що викликана страхом перед наслідками статевого контакту* (наприклад, незапланована вагітність). Інгібітори (гальмівні процеси) діють як адаптивний механізм, що дозволяють людині уникати неадекватних або ризикованих сексуальних дій і ситуацій.

До прикладу, типи *Артеміда*, *Афродіта* (5%), характеризуються наявністю активної системи SES і неактивною SIS. Тобто, система збудження у них вкрай чутлива, а система гальмування практично не працює. На актуальні сексуальні стимули вони реагують миттєво, але до можливих ризиків ставляться не досить серйозно. Легко збуджуються, часом, імовірно, можуть проявляти нав'язливу поведінку. За рахунок того, що ділянки мозку, які відповідають за реагування на стимулюючі сексуальне збудження подразники є вкрай чутливими, такі люди завжди хочуть займатися сексом, тим більше, що

ділянки мозку, які відповідають за недопущення дій, які здійснювати не варто, дуже слабкі. Часом може здаватися, що люди не здатні контролювати свою сексуальність, особливо в умовах підвищеного стресу. У них більше сексуальних партнерів, вони рідше використовують запобіжні засоби і часто не відчують, що володіють ситуацією.

Слабка система збудження і висока система гальмування характерні для таких типів ІЕК, як *Гестія, Персефона* (10%). Таким людям складно відчувати сексуальне збудження, вони скаржаться на відсутність сексуального бажання, труднощі у досягненні оргазму, або, взагалі, його відсутності. Чутко реагують на фактори, що викликають придушення сексуального бажання.

Збалансований тип збудження/гальмування властивий типам ІЕК *Гера, Деметра, Афіна*, що становить 85% жінок. Це значить, що активність гальма, яке відповідає за прояви сексуальності, залежить від ситуації. В умовах, які сприймаються як ризиковані, нові, ситуаціях близькості із новим партнером, побоювання щодо своїх сексуальних можливостей зростають. Вони відчують зайву сором'язливість, навколишні фактори відволікають. Жінки легше збуджуються у звичному середовищі, де нижчий рівень ризику. Під час стресу, через зростаючий рівень тривожності, під час емоційних потрясінь або сильної втоми, система гальмування знижує ступінь сексуального інтересу, і вони менше реагують на сексуальні сигнали.

З'ясовано, що індивідуальний еротичний код особистості визначається як модель поведінки, де передбачені і власні реакції, і реакції партнера у ході реалізації сексуального завдання. Властивий жінці індивідуальний еротичний код у жінок відображає певне поєднання типових характеристик сексуального збудження та гальмування, їх збалансованості чи розбалансованості, закономірностей отримання сексуального задоволення та побудови стосунків із партнером. Разом із тим, закономірності функціонування індивідуального еротичного коду жінок є не вивченими остаточно. Зокрема, перспективою подальших досліджень автора може виступати вивчення специфіки функціонування окремих структурних компонентів ІЕК та їх порівняння у жінок і чоловіків.

Список використаних джерел:

1. Седих, К., Зозуль, Т. (2018). Типи індивідуального еротичного коду у жінок. *Психологічне консультування і психотерапія*, 9, 78–85.
2. Bancroft J., Janssen, E. (2007). The dual control model: the role of sexual inhibition & excitation in sexual arousal and behavior. In Janssen, E. (Ed). *The Psychophysiology of Sex*. Bloomington, IN: Indiana University press.
3. Nagoski, E. (2015). *Come as you are: the surprising new science that will transform your sex life*. New York : Simon & Schuster Paperbacks.